

Vuoden 2024 talousarvion ja taloussuunnitelman täytäntöönpano-ohjeet

Polvijärven valtuusto on 19.12.2023 hyväksynyt vuoden 2024 talousarvion ja vuosien 2024–2026 taloussuunnitelman. Samalla valtuusto päätti, että kunnanhallitus veloitetaan valmistelevaan 31.3.2024 mennessä valtuustolle esitys vuoden 2024 talousarvion ja vuosien 2024–2026 taloussuunnitelman tarkistamisesta.

Vuoden 2024 talousarvio on 2 001 185 euroa alijäämäinen. Vuoden 2024 rakentamismenot ovat edellisvuotta huomattavasti pienemmät ollen 3 419 000 euroa, sillä hoivayksikön rakentaminen saatetaan loppuun kevään 2024 aikana. Hoivayksikön rakentamiseen on vuodelle 2024 varattu 1 600 000 euroa, kokonaiskustannusten ollessa 12,3 milj. euroa. Vuoden 2024 talousarvioon on merkitty, että uutta pitkäaikaista lainaa nostetaan enintään 5 milj. euroa. Lainaa tarvitaan kunnan maksuvalmiuden takaamiseen heikentyneen tulokehityksen vuoksi sekä jo tehtyjen ja vuodelle 2024 suunniteltujen rakentamismenojen rahoittamiseen.

Kunnanhallitus antaa talousarvion ja taloussuunnitelman täytäntöönpanoa varten seuraavat täytäntöönpano-ohjeet:

1. Taloudellinen tilanne

Verotulot on arvioitu viimeisimpien käytettävissä olevien tietojen mukaisesti. Verotulojen arviointi on viime vuosina ollut vaikeaa johtuen mm. työllisyystilanteiden muutoksista. Verotulot on arvioitu mahdollisimman tarkasti, joten ne eivät mahdollista menojen ylityksiä. Talousarviossa arvioidut valtionosuudet ovat suuruudeltaan valtiovarainministeriön 21.12.2023 antaman päätöksen mukaiset.

Polvijärven kunnan tuloveroprosentiksi on vahvistettu 8,50. Tuloveroprosentti on maakunnan keskitasoa. Kiinteistöveroprosentteihin tehtiin korotuksia vuodelle 2024 ja myös ne ovat nyt maakunnan keskitasoa. Vuodesta 2024 alkaen maapohjalle vahvistetaan oma yleinen veroprosentti, joka päätettiin Polvijärvellä 1,30 prosentiksi vuodelle 2024.

Toimialojen tulee noudattaa talousarviota ja seurata talousarvion toteutumista. Mahdollisissa muutoksissa kate osoitetaan tulosalueen sisältä tekemällä käyttösuunnitelman tarkistus päätös.

2. Talousarvion sitovuus ja käyttösuunnitelma

Talousarvio sitoo hallintokuntia talousarvion perustelujen mukaisesti siihen saakka, kunnes tarkistettu talousarvio on hyväksytty valtuustossa.

Koska valtuusto on velvoittanut kunnanhallituksen tekemään talousarvion tarkastuksen 31.3.2024 mennessä, toimialojen ei tarvitse vahvistaa nyt hyväksytyn talousarvion käyttösuunnitelmia.

3. Toiminnan ja talouden tavoitteet

Valtuusto on talousarviossa määritellyt toimialojen toiminnan ja talouden tavoitteet. Niissä valtuusto on asettanut tulosaluekohtaiset määrärahan käyttötarkoitusta, palvelutuotannon määrää, laatua tai toiminnan kehittämissuuntaa koskevat tavoitteet.

Talousarviossa hyväksytyt toiminnan ja talouden tavoitteet sitovat toimialoja ja ne tulee ottaa huomioon käyttösuunnitelmia vahvistettaessa.

Tulosalueiden toiminnan ja talouden tavoitteet on johdettu 13.12.2022 hyväksytystä päivitetystä kuntastrategiasta, joka ohjaa koko kunnan toimintaa. Kunnan toimintaa koskevia ideoita ja aloitteita on viety täytäntöön ja niitä työstetään jatkuvasti.

Toiminnan ja talouden raportointi tapahtuu toimialoittain kunnanhallitukselle kvartaaleittain 31.3., 30.6, 30.9. sekä 31.12. (tilinpäätös) tilanteista seuraavasti:

31.3. tilanteesta: talouden luvut tulosalueittain

30.6. tilanteesta: talouden luvut tulosalueittain sekä tavoitteiden toteuma

30.9. tilanteesta: talouden luvut tulosalueittain

31.12. tilanteesta: talouden luvut tulosalueittain sekä tavoitteiden toteuma (tilinpäätös)

Toimialajohtaja tai hänen nimeämänsä tulee esittelemään oman toimialan talousraportoinnin kunnanhallitukselle kulloisenkin yllä mainitun ajankohdan valmistuttua kirjanpidossa. 30.6. raporttien valmistuminen ja lautakuntakäsittely toimialoilta tulee järjestää 31.8. mennessä, että ne ehtivät kunnanhallituksen käsittelyyn ennen seuraavan kvartaalitiedon raportointia.

4. Käyttötalousosa

Talousarvioon sisältyy uusia talousarviovuoden aikana esille otettavia asioita. Toimialojen tulee ryhtyä niiden valmisteluun talousarvion mukaisesti.

Toimialat huolehtivat palvelujen maksujen ja taksojen ajan tasalla pitämisestä.

Talousarvion laadinnan pohjana ovat olleet kunnanhallituksen antamat tulosalueittaiset raamit ja niiden jälkeenkin merkittävästi alijäämäiseksi jääneen talousarvion tarkastettu kunnanhallituksen esitys. Kunnanhallitus korostaa erityisesti toimialojen vastuullisuutta talousarvion toteuttamisessa tiukassa taloustilanteessa.

Toimialojen toiminnan tulee olla talousarvion mukaista. Toimialojen tulee seurata talousarvion toteutumista ja tehdä talousarvion tarkistukset tulosalueen sisällä.

Talousarvion loppusumma on noin 19,8 miljoonaa euroa, mikä on pääosin valtionosuuksien leikkauksista johtuen noin 1,4 miljoonaa euroa (6,6 %) pienempi kuin vuoden 2023 loppusumma.

Verotulojen on ennakoitu kasvavan 58 000 eurolla vuoden 2023 talousarvioon verrattuna ja valtionosuudet vähenevät noin 1,0 milj. eurolla. Verotulojen ja valtionosuuksien leikkaukset johtuvat useammalle vuodelle jaksoitetusta hyvinvointialueiden rahoitusosuuksien siirtämisestä valtiolle. Tehdyt veronkorotukset eivät kata verotulo- ja valtionosuusvähennysten aiheuttamaa vajetta.

Taloussuunnitelmaosa on laadittu yleisemmällä tasolla kuin talousarvio. Kuntalain perustelujen mukaan taloussuunnitelman sitovuus on lähinnä toiminnallinen tai poliittinen. Taloussuunnitelma sitoo tulevien talousarvioiden valmistelussa, mutta siitä saadaan perustelluista syistä poiketa.

5. Investointiosa

Vuoden 2024 investointimenot ovat 3 419 000 euroa, vuoden 2025 investointimenot 1 871 000 euroa ja vuoden 2026 puolestaan 441 000 euroa. Investointimenot sisältävät uuden hoivayksikön ja keskuskeittiön rakentamismenojen loppuosan. Hoivayksikön rakentamismenot jakautuvat vuosille 2021-2024.

Kunta varautuu ottamaan uutta lainaa kunnan maksuvalmiuden takaamiseen heikentyneen tulokehityksen vuoksi sekä jo tehtyjen ja vuodelle 2024 suunniteltujen rakentamismenojen rahoittamiseen enintään 5 milj. euroa.

Valtuusto on hyväksynyt investointien määrärahat hankkeittain. Investointiosan määrärahat ovat sen toimialan vastuulla, jolle ne on myönnetty. Investointien toteuttamisessa tehdään tarvittaessa yhteistyötä toimialojen kesken.

Investointimenoksi voidaan kirjata yli 10 000 euron hankkeet. Kyseiset hankkeet jaksotetaan käyttöomaisuuden poistojen avulla kuluksi valtuuston hyväksymän poistosuunnitelman mukaisesti. Alle 10 000 euron hankinnat kirjataan vuosikuluksi (käyttömenoksi), eikä niistä lasketa poistoja.

6. Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelmaosa sisältää tulosalueille sisältyvien menojen ja tulojen yhteissummat. Lisäksi se sisältää rahoituserät, joista keskeisimmät ovat verotulot ja valtionosuudet. Käyttöomaisuuden poistot merkitään tuloslaskelmaan vuosikatteen jälkeen. Poistot ovat vuosituloksen laskemiseksi tarvittava erä.

Poistot kirjataan puolivuositain tulosalueille. Poistot eivät vähennä valtuuston myöntämiä määrärahoja. Vuoden 2024 talousarviossa poistojen suuruudeksi on arvioitu 1 858 000 euroa. Poistoista voidaan poistoeron tuloutuksilla kattaa 550 000 euroa.

Kunnan suuret investoinnit kasvattavat merkittävästi poistoja, joten investoinnit rasittavat myös tulevien vuosien tilinpäätöksiä.

7. Rahoitusosa

Rahoituslaskelma osoittaa, kuinka kunnan menot rahoitetaan.

Vuosikate siirtyy tuloslaskelmaosasta rahoitussuunnitelmaan. Kunnan vuosikate on negatiivinen -693 185 euroa eli vuosikate ei riitä investointien rahoittamiseen ja lainojen lyhentämiseen. Tämän johdosta kunta joutuu ottamaan lisää lainaa.

Talousarviossa on varauduttu siihen, että uutta pitkäaikaista lainaa nostetaan enintään 5 000 000 euroa. Lainojen lyhennyksiin on varattu määrärahaa 380 000 euroa. Uutta lainaa tarvitaan rakentamisinvestointeihin ja maksuvalmiuden ylläpitoon heikossa taloudellisessa tilanteessa.

8. Vuoden 2023 tilinpäätökseen valmistautuminen

Lasku voidaan kirjata vuoden 2023 menoksi, jos tavara tai palvelu, jota lasku koskee, on vastaanotettu vuoden 2023 puolella. Tavarain tai palvelun vastaanottohetki on ratkaiseva.

Tulo otetaan vuoden 2023 tuloksi, jos tuloperuste on muodostunut vuoden 2023 puolella. Esim. joulukuuta koskevan laskun tulot kirjataan vuodelle 2023, vaikka laskutus tapahtuu vuoden 2024 puolella.

Vuodelle 2023 kirjattavat menot tulee kirjata reskontraan 19.1.2024 mennessä.

Vuoden 2023 laskutukset tulee tehdä 19.1.2024 mennessä (eräpäivä voi olla myöhemminkin).

9. Kuntastrategian toimeenpano

Valtuusto on hyväksynyt päivitetyn kuntastrategian 13.12.2022. Päivityksen yhteydessä valtuustolle on valmisteltu kuntastrategiaan pohjautuvat keskeiset toiminnan painopistealueet. Niiden avulla kunnan toimintaa ohjataan valtuuston keskeisiksi katsomille osa-alueille.

Toimialat toteuttavat kunnan yhteistä kuntastrategiaa ja toimialakohtaisia tavoitteita. Kuntastrategian ja tavoitteiden toteutumista tarkastellaan puolivuositain 30.6. tilanteesta sekä tilinpäätöksen yhteydessä.

10. Muut ohjeet

1. Ostolaskujen käsittelyssä käytetään sähköistä kierrätysjärjestelmää, Rondo. Hyväksymisten jälkeen laskut maksetaan maksuliikenneohjelmalla.
2. Toimialoja pyydetään 29.2.2024 mennessä tekemään päätökset tavaroiden tilaajista, vastaanottomerkintöjen tekijöistä sekä laskujen asiataarkastajista ja hyväksyjistä siltä osin kuin niihin tulee muutoksia vuoteen 2023 verrattuna. Päätökset toimitetaan talous- ja hallintojohtajalle.
3. Hallintosäännön mukaisesti lautakunnat ja toimialat vastaavat hankinnoista talousarvion määräämissä rajoissa. Hankinnoissa otetaan huomioon mahdolliset delegointipäätökset.
4. Hankinnat on suoritettava taloudellisesti ja tarkoituksenmukaisesti, tarjousmenettelyä käyttäen sekä mahdollisuuksien mukaan yhteishankintoina. Hankintoja suoritettaessa on otettava huomioon Joensuun seudun kuntien yhteishankinnat.

5. Valtionosuus- ja avustusselvitykset on toimitettava määräaikaan mennessä valtion viranomaisille. Siinäkin tapauksessa, että selvitys toimitetaan kunnanhallituksen nimissä, on ao. toimialajohtaja vastuussa valtionosuusselvitysten valmistumisesta aikanaan. Lähetetyistä selvityksistä jätetään kopio kirjanpitoon.
6. Saatavien perinnän on oltava tehokasta ja perintä hoidetaan yhteistyössä talous- ja hallintojohtajan kanssa. Kunnan perintätoimet on ulkoistettu Suomen Kuntaperintä Oy:lle.
7. Milloin kunta on myöntänyt avustusta yleishyödylliselle tai muulle yhteisölle, on avustuksen saajan annettava varainhoitovuoden päätyttyä tilitys, joka osoittaa avustuksen käyttökohteet. Avustuksia myönnettäessä on kunnan tilintarkastajalle varattava mahdollisuus avustusta saavan yhteisön hallinnon ja tilien tarkastamiseen.

Polvijärven kunnanhallitus

Heikki Hallikainen
kunnanjohtaja

Tanja Karvonen
talous- ja hallintojohtaja